

ISSN 0235 - 3490

АРХЕОЛОГІЯ

ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ

МАТЕРІАЛІВ.

НОВІ ВІДКРИТТЯ

І ЗНАХІДКИ.

СТАТТІ.

РЕЦЕНЗІЇ.

ХРОНІКА.

ПАМ'ЯТЬ

АРХЕОЛОГІЇ.

ДИСКУСІЇ.

АРХЕОЛОГІЯ

ЗА РУБЕЖЕМ.

ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

АРХЕОЛОГІЇ.

• 3 • 1995

У журналі вміщено статті з проблем давньої історії та археології від первісності до середньовіччя, публікації нових матеріалів і результатів досліджень пам'яток на території України та за рубежом, дискусійні питання, біографічні матеріали, хроніку.

Для археологів, істориків, краєзнавців, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

В журнале помещены: статьи по проблемам древней истории и археологии от первобытности до средневековья, публикации новых материалов и исследований памятников на территории Украины и за рубежом, дискуссионные вопросы, биографические материалы, хроника.

Для археологов, историков, краеведов, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

П. П. ТОЛОЧКО (головний редактор),
В. Д. БАРАН, К. П. БУНЯТЯН,
М. І. ГЛАДКИХ, В. М. ЗУБАР (відповідальний секретар),
В. І. КАДЄВ, С. Д. КРИЖИЦЬКИЙ (заступник головного редактора),
О. П. МОЦЯ, В. В. ОТРОЩЕНКО, С. В. СМІРНОВ,
В. Н. СТАНКО, Р. В. ТЕРПИЛОВСЬКИЙ,
В. М. ЦИГИЛИК, Є. В. ЧЕРНЕНКО

Адреса редакції:
254025, Київ-25, вул. Володимирська, 3
Телефон 228-44-05

Здано до набору 11.05.95. Підп. до друку 12.11.95. Формат 70×108 ¹/₁₆. Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 14,00. Ум. фарбо-відб. 14,16. Обл.-вид. арк. 15,12. Тираж 800 прим. Зам. № 100

Оригінал-макет виготовлений редакційно-видавничим центром ІА НАН України.

Друкується за постановою редакційної колегії журналу.

Редактори Л. В. ФРАЙМОВИЧ,
О. В. КРАВЧЕНКО

Художній редактор М. В. РУСЯЄВА

АРХЕОЛОГІЯ

• 3 • 1995

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у березні 1989 р.

Видається
щоквартально

Київ

ЗМІСТ

Статті

- 3 ЗАЛІЗНЯК Л. Л. Ранній мезоліт України.
- 16 ЛЕЙПУНСЬКА Н. О. Економіка ольвійської держави в V ст. до н. е.
- 27 МОЛСВ Є. О. Боспор та його сусіди у II ст. до н. е.
- 33 ПАЧКОВА С. П. Зарубинецька та поморська культури: (порівняльний аналіз керамічних комплексів).
- 47 ВОЗНЕСЕНСКАЯ Г. А. О сложении производственных традиций в древнерусской металлообработке.
- 53 СУХОБОКОВ О. В. Залізообробна справа за матеріалами розкопок давньоруського археологічного комплексу поблизу с. Ніщаха Сумської обл.

Публікації археологічних матеріалів

- 69 ІВАНОВА С. В. Технологія та орнамент гончарства бронзової доби Північно-Західного Причорномор'я.
- 73 ГУСЕВ С. О. Трипільські поселення поблизу Пемирова.
- 81 ТУРОВСЬКИЙ Є. Я. Склад амфорної тари із затопленої сільської садиби Херсонеса.
- 85 ГАВРИЛЮК Н. О., КРАВЧЕНКО С. М. Початок осілості у степових скіфів (за матеріалами поселення Лиса Гора).
- 97 ПАШКЕВИЧ Г. О. Палеоботанічні матеріали з розкопок Ольвії.
-

- 108 МАКСИМОВ Є. В., ЦИНДРОВСЬКА Л. О. Зарубинецький могильник у с. Григорівка на Дніпрі.
- 115 АНДРОШУК Ф. О. Топографія та хронологія Шестовицького могильника.
- 123 СЕРГЄЄВА М. С. Керамічні світильники Києва.

До методики археологічних досліджень

- 131 ВАСИЛЬЄВ С. О. Критерії виділення наземних жител пізнього палеоліту.

Дискусії

- 137 ЗУБАР В. М. Скорчені поховання із некрополя Херсонеса IV ст. до н. е.

Нові відкриття і знахідки

- 147 РИЧКОВ М. О. Нові поховання раннього етапу середньодніпровської культури.
- 152 ЗАСКОКА В. М. Нова знахідка монети з Керкінітиди.

Хроніка

- 153 Наукова конференція «Проблеми археології, стародавньої та середньовічної історії України» (Харків, 1995 р.).
- 154 Пам'яті Андрія Олександровича Білецького.
- 155 Пам'яті Миколи Михайловича Шмаглія.
- 157 Наші автори
- 158 Список скорочень

СОДЕРЖАНИЕ

Статьи

ЗАЛИЗНЯК Л. Л. Ранний мезолит Украины	3
ЛЕЙПУНСКАЯ Н. А. Экономика Ольвийского государства в V в. до н. э.	16
МОЛЕВ Е. А. Боспор и его соседи во II в. до н. э.	27
ПАЧКОВА С. П. Зарубинецкая и поморская культуры: (сравнительный анализ керамических комплексов)	33
ВОЗНЕСЕНСКАЯ Г. А. О сложении производственных традиций в древнерусской металлообработке	47
СУХОБОКОВ О. В. Железообрабатывающее ремесло по материалам раскопок древнерусского археологического комплекса близ с. Ницаха Сумской области	53

Публикации археологических материалов

ИВАНОВА С. В. Технология и орнамент гончарства бронзового века Северо-Западного Причерноморья	69
ГУСЕВ С. А. Трипольские поселения у Немирова	73
ТУРОВСКИЙ Е. Я. Склад амфорной тары из затопленной сельской усадьбы Херсонеса	81
ГАВРИЛЮК Н. А., КРАВЧЕНКО С. Н. Начало оседлости у степных скифов (по материалам поселения Лысая Гора)	85
ПАШКЕВИЧ Г. А. Палеоботанические материалы из раскопок Ольвии	97
МАКСИМОВ Е. В., ЦЫНДРОВСКАЯ Л. А. Зарубинецкий могильник у с. Григоровка на Днепре	108
АНДРОЩУК Ф. А. Топография и хронология Шестовицкого могильника	115
СЕРГЕЕВА М. С. Керамические светильники Киева	123

К методике археологических исследований

ВАСИЛЬЕВ С. А. Критерии выделения наземных жилищ позднего палеолита	131
---	-----

Дискуссии

ЗУБАРЬ В. М. Скорченные погребения из некрополя Херсонеса IV в. до н. э.	137
--	-----

Новые открытия и находки

РЫЧКОВ Н. А. Новые погребения раннего этапа среднеднепровской культуры	147
ЗАСКОКА В. М. Новая находка монеты из Керкинитиды	152

Хроника

Научная конференция «Проблемы археологии, древнейшей и средневековой истории Украины» (Харьков, 1995 г.)	153
Памяти Андрея Александровича Белецкого	154
Памяти Николая Михайловича Шамаглия	155
Наши авторы	157
Список сокращений	158